

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

w WARSZAWIE

ul. Młynarska 16, 01-205 Warszawa, tel. (022) 578 44 00, fax (022) 578 44 07
e-mail: wup@wup.mazowsze.pl, www.wup.mazowsze.pl

**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
W 2009 R**

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2010

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Analiza liczby osób bezrobotnych i struktury bezrobocia, uwzględniająca określony zawód osoby bezrobotnej, ma na celu wskazanie istniejących zagrożeń i pojawiających się tendencji na rynku pracy.

Podstawą opracowania są dane zawarte w załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy”, w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy za 2009.

Monitoring przygotowano w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 czerwca 2007 r. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie.

W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych (wewnętrzny podział grup wielkich), 116 grup średnich (wewnętrzny podział grup dużych) i 392 grupy elementarne (wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują 1.770 zawodów i specjalności¹.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o ujednolicone dla całego kraju wskazówki zawarte w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przygotowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, - Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>).

¹ Ujednolicony tekst Załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644), zmieniony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 106, poz. 728).

1. ANALIZA BEZROBOCIA

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grudniu 2009 r. wyniosła 224.480 osób. Województwo wyróżnia się najwyższą w Polsce liczbą bezrobotnych - co 8 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza.

W odniesieniu do końca 2008 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zwiększyła się o 46.452 osoby (o 26,1%). W okresie ostatnich 12 miesięcy bezrobocie wzrosło we wszystkich powiatach województwa. Największy procentowy wzrost odnotowano w m. st. Warszawa o 51,4% (o 10.620 osób) oraz w powiatach: grodziskim o 61,9% (o 706 osób), piaseczyńskim o 53,0% (o 1.593 osoby), pruszkowskim o 52,9% (o 1.337 osób), sochaczewskim o 51,9% (o 1.163 osoby), legionowskim o 51,1% (o 1.131 osób) oraz wołomińskim o 50,7% (2.877 osób). Biorąc pod uwagę obszary województwa, wzrost bezrobocia odnotowano we wszystkich obszarach, największy w obszarze warszawskim o 42,3% (o 27.918 osób).

W rejestrach powiatowych urzędów pracy dominowali bezrobotni: nie posiadający prawa do zasiłku (79,3%), pracujący przed rejestracją (77,5%), mieszkańcy miast (55,0%), bez wykształcenia średniego (55,9%) oraz mężczyźni (51,9%).

Stopa bezrobocia na Mazowszu na koniec grudnia 2009 r. wyniosła 9,0% (*przy średniej dla kraju 11,9%*) i była o 1,7 punktu procentowego wyższa niż w końcu 2008 r. (*w kraju wzrosła o 2,4 punktu procentowego*).

Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniały się województwa: mazowieckie – 9,0%, wielkopolskie – 9,1% oraz śląskie 9,2%, natomiast najwyższą odnotowano w warmińsko-mazurskim – 20,2%, zachodniopomorskim – 16,5%, lubuskim - 15,9%, kujawsko - pomorskim -15,8% oraz podkarpackim – 15,5%.

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydlowieckim – 34,4%, radomskim – 28,8%, przysuskim - 23,8% oraz żuromińskim – 22,2%, a najniższą stopą bezrobocia wyróżniały się: m. st. Warszawa – 2,9% oraz powiaty: warszawski zachodni – 5,3% oraz pruszkowski – 6,1% oraz grodziski – 6,4%.

Najniższą stopę bezrobocia zanotowano w m. st. Warszawa – 2,9% oraz powiaty: warszawski zachodni – 5,3% oraz pruszkowski – 6,1% oraz grodziski – 6,4%.

Stopę bezrobocia równą lub niższą od średniej dla województwa odnotowano tylko w 9 powiatach, natomiast przewyższającą średnią dla Polski w 27 powiatach.

1.1. Bezrobotni według zawodów

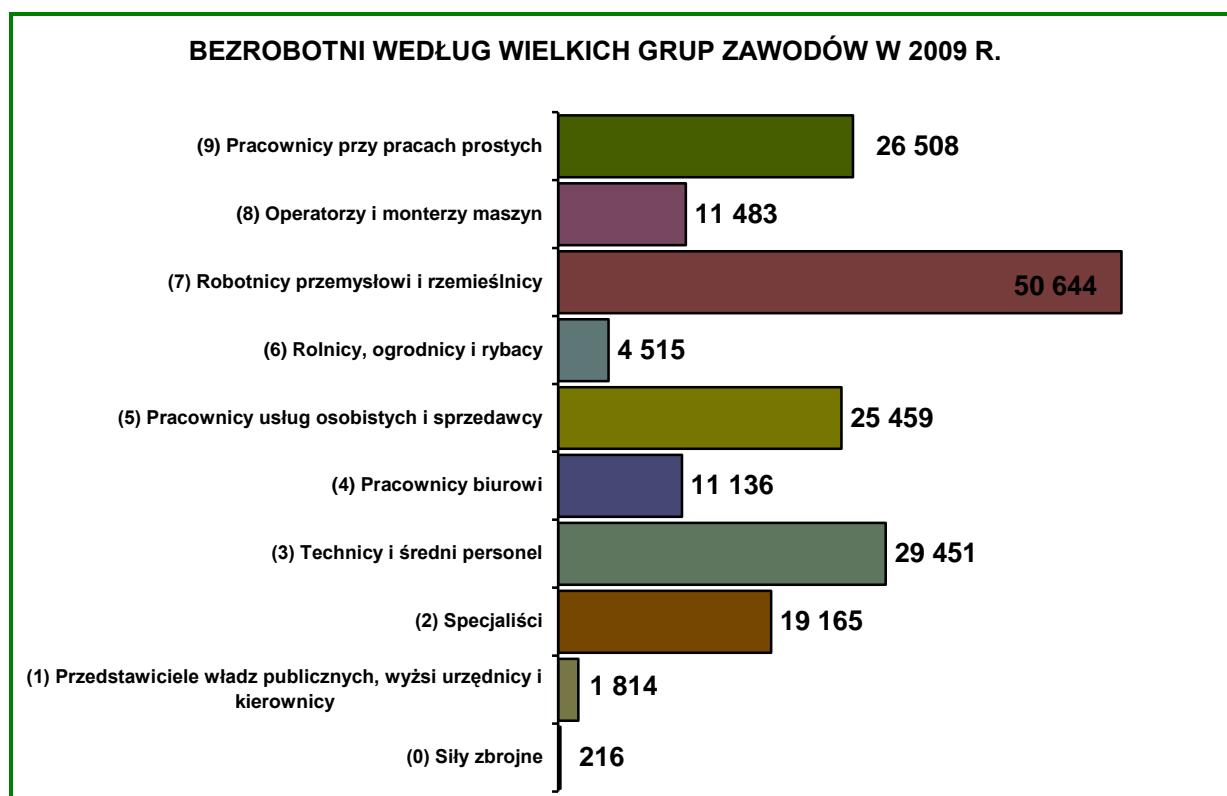
Spośród **224.480** bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa mazowieckiego na koniec grudnia 2009 r., zawód wyuczony posiadało 180.391 bezrobotnych. Z liczby bezrobotnych ogółem, poprzednio pracowało 173.895 osób (77,5% ogółu bezrobotnych).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą wśród bezrobotnych posiadających zawód była grupa **robotników przemysłowych i rzemieślników**. W omawianym okresie do tej populacji 50.644 osoby, tj. 28,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód (*rok wcześniej 39.431 bezrobotnych, tj. 27,5%*).

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili **technicy i inny średni personel** w analizowanym okresie było **29.451** bezrobotnych zaliczonych do tej kategorii, tj. **16,3%** ogółu bezrobotnych posiadających zawód (*rok wcześniej 23.211 bezrobotnych, tj. 16,2%*).

Trudności ze znalezieniem pracy mieli także bezrobotni zaliczani do grupy **pracownicy przy pracach prostych**, którzy liczyli **26.508** osób, tj. **14,7%** ogółu bezrobotnych z wyuczonym zawodem (*w grudniu 2008 r. 22.468 bezrobotnych, tj. 15,7%*).

Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - **216** bezrobotnych, tj. 0,1% ogółu bezrobotnych posiadających wyuczony zawód (*w grudniu 2008 r. 188 osób, tj. 0,1%*).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Grupa zawodowa	stan na koniec grudnia 2008 r.	stan na koniec grudnia 2009 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
Ogółem województwo, w tym:	178 028	224 480	46 452	26,1
Bez zawodu	34 584	44 089	9 505	27,5
Razem bezrobotni posiadający zawód	143 444	180 391	36 947	25,8
0. Siły zbrojne	188	216	28	14,9
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 225	1 814	589	48,1
2. Specjaliści	13 724	19 165	5 441	39,7
3. Technicy i inny średni personel	23 221	29 451	6 230	26,8
4. Pracownicy biurowi	8 907	11 136	2 229	25,0
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	21 458	25 459	4 001	18,7
6. Rolnicy, ogrodnicy i rybacy	4 142	4 515	373	9,0
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	39 431	50 644	11 213	28,4
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8 680	11 483	2 803	32,3
9. Pracownicy przy pracach prostych	22 468	26 508	4 040	18,0

Największy procentowy wzrost bezrobotnych posiadających zawód wśród grup wielkich odnotowano w populacji **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** o 48,1% (o 589 osób), **specjaliści** o 39,7% (o 5.441 osób) oraz **operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń** o 32,3% (o 2.803 osoby).

Bezrobotni według dużych grup zawodów

Analizując strukturę osób bezrobotnych posiadających konkretny zawód (180.391 osób) do najliczniejszych grup dużych w końcu grudnia 2009 roku, należały następujące grupy zawodów:

- (72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń 20.852 osoby - 11,6% ogółu bezrobotnych posiadających zawód, (rok wcześniej 10,7%),
- (74) pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy 15.530 osób - 8,6% (rok wcześniej 9,5%),
- (52) modelki, sprzedawcy i demonstratorzy 15.084 osoby - 8,4% (rok wcześniej 9,1%),
- (91) pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach 13.775 osób - 7,6% (rok wcześniej 8,6%),
- (71) górnicy i robotnicy budowlani 12.799 osób - 7,1% (rok wcześniej 6,5%),
- (93) robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie 12.600 osób - 7,0% (rok wcześniej 7,0%),
- (34) pracownicy pozostałych specjalności 12.335 osób - 6,8% (rok wcześniej 6,8%),
- (24) pozostali specjaliści 12.205 osób - 6,8% (rok wcześniej 5,9%),
- (31) średni personel techniczny 12.027 osób - 6,7% (rok wcześniej 6,4%),
- (51) pracownicy usług osobistych i ochrony 10.375 osób - 5,8% (rok wcześniej 5,8%).

W przekroju terytorialnym województwa, najwięcej bezrobotnych w grupie **(72) robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń** zarejestrowanych było w miastach: Warszawa (2.170 osób), Radom (1.402 osoby) i Płock (687 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.319 osób), wołomińskim (963 osoby), płockim (717 osób), ostrowskim (690 osób) i płońskim (624 osoby)..

W grupie **(74) pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** najwięcej bezrobotnych było w miastach: Radom (1.984 osoby) i Warszawa (716 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.910 osób), wołomińskim (738 osób), przysuskim (592 osoby), płockim (588 osób), garwolińskim (555 osób) i szydłowieckim (501 osób).

W grupie **(52) modelki, sprzedawcy i demonstratorzy** najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych było w miastach: Radom (2.172 osoby), Warszawa (2.014 osób) i Płock (657 osób) oraz w powiatach: radomskim (1.339 osób) i wołomińskim (508 osób).

Najmniej bezrobotnych zarejestrowanych było w grupie **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze** - 2 osoby (0,001% bezrobotnych posiadających zawód).

Bezrobotnych kobiet najwięcej było w grupie zawodów **modelki, sprzedawcy i demonstratorzy**, na koniec grudnia 2009 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy figurowały 12.702 kobiety zaliczone do tej grupy zawodów w województwie tj. 14,7% ogółu bezrobotnych kobiet posiadających zawód oraz w grupie **pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** – 10.056 kobiet, tj. 11,6%.

Bezrobotni według elementarnych grup zawodów

Według elementarnych grup zawodów, spośród 180.391 bezrobotnych posiadających zawód, najliczniejszą grupę stanowili **sprzedawcy i demonstratorzy** (kod 5221), do których zaliczono – 15.080 osób, tj. 8,4% (rok wcześniej 13.100 osób).

Pozostałe grupy zawodowe najliczniej reprezentowali:

- ➔ (9321) robotnicy przy pracach prostych w przemyśle **6.270 osób** (rok wcześniej 5.351 osób),
- ➔ (7222) ślusarze i pokrewni **5.223 osoby** (rok wcześniej 3.961 osób),
- ➔ (4191) pracownicy obsługi biurowej
gdzie indziej niesklasyfikowani **5.073 osoby** (rok wcześniej 4.300 osób),
- ➔ (3419) pracownicy do spraw finansowych
i handlowych gdzie indziej
niesklasyfikowani **4.784 osoby** (rok wcześniej 3.875 osób),
- ➔ (9132) pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe
i podobne **4.510 osób** (rok wcześniej 4.122 osoby),
- ➔ (7231) mechanicy pojazdów samochodowych **4.502 osoby** (rok wcześniej 3.048 osób),
- ➔ (9313) robotnicy pomocniczy w budownictwie
ogólnym **4.446 osób** (rok wcześniej 3.179 osób),
- ➔ (9141) gospodarze budynków **4.119 osób** (rok wcześniej 3.358 osób),
- ➔ (3115) technicy mechanicy **4.070 osób** (rok wcześniej 3.042 osoby),
- ➔ (5122) kucharze **4.018 osób** (rok wcześniej 3.120 osób).

Najwięcej bezrobotnych kobiet było w grupie elementarnej **sprzedawcy i demonstratorzy** -14,7% kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy, posiadających zawód (w analogicznym okresie poprzedniego roku 14,9%).

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

➔ sprzedawca	14.697 osób	(rok wcześniej 12.803 osoby),
➔ ślusarz	5.005 osób	(rok wcześniej 3.819 osób),
➔ pracownik biurowy	4.809 osób	(rok wcześniej 4.102 osoby),
➔ robotnik budowlany	4.446 osób	(rok wcześniej 3.179 osób),
➔ asystent ekonomiczny	4.255 osób	(rok wcześniej 3.543 osoby),
➔ robotnik gospodarczy	3.969 osób	(rok wcześniej 3.229 osób),
➔ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3.870 osób	(rok wcześniej 3.612 osób),
➔ technik mechanik	3.707 osób	(rok wcześniej 2.723 osoby),
➔ krawiec	3.383 osoby	(rok wcześniej 3.019 osób),
➔ murarz	3.244 osoby	(rok wcześniej 2.369 osób),
➔ ekonomista	2.856 osób	(rok wcześniej 2.291 osób),
➔ sprzątaczką	2.834 osoby	(rok wcześniej 2.627 osób),
➔ kucharz	2.720 osób	(rok wcześniej 2.329 osób),
➔ szwaczka	2.568 osób	(rok wcześniej 2.339 osób),
➔ magazynier	2.445 osób	(rok wcześniej 1.615 osób),
➔ robotnik placowy	2.435 osób	(rok wcześniej 2.401 osób),
➔ mechanik samochodów osobowych	2.100 osób	(rok wcześniej 1.636 osób).

Zawód **sprzedawca** zajmuje pierwszą pozycję na listach rankingów bezrobotnych posiadających zawód w 34 powiatach województwa (rok wcześniej w 32 powiatach).

Bezrobocie coraz częściej dotyka osoby z wyższym wykształceniem. Warto zwrócić uwagę, że na 11 miejscu w rankingu zawodów generujących bezrobocie znajdują się **ekonomiści**, (rok wcześniej na 15 miejscu), a więc bezrobotni zaliczeni do grupy wielkiej **specjalności** - legitymujący się wykształceniem wyższym. W grudniu 2009 r. bez pracy pozostawało 2.856 **ekonomistów**, tj. 1,5% ogółu bezrobotnych posiadających zawód (rok wcześniej 2.291 osób).

Spośród pozostałych zawodów wymagających wykształcenia wyższego do najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych należą:

⇒ specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)	- 1.120 osób	(rok wcześniej 784 osoby),
⇒ specjalista administracji publicznej	- 928 osób	(rok wcześniej 711 osób),
⇒ pedagog	- 925 osób	(rok wcześniej 659 osób),
⇒ pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	- 657 osób	(rok wcześniej 413 osób),
⇒ specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	- 472 osoby	(rok wcześniej 302 osoby),
⇒ politolog	- 455 osób	(rok wcześniej 301 osób),
⇒ specjalista bankowości	- 358 osób	(rok wcześniej 214 osób),
⇒ pielęgniarka	- 334 osoby	(rok wcześniej 309 osób),
⇒ specjalista do spraw finansów (analityk finansowy)	- 305 osób	(rok wcześniej 217 osób).

Warto zauważyć, że wśród zawodów generujących bezrobocie (powyżej 1.000) do najbardziej sfeminizowanych należały:

⇒ szwaczka	- 98,9%,
⇒ krawiec	- 96,1%,
⇒ sprzątaczkę	- 95,5%,
⇒ fryzjer	- 94,9%,
⇒ obuwnik przemysłowy	- 87,2%,
⇒ sprzedawca	- 84,9%,
⇒ asystent ekonomiczny	- 82,2%,
⇒ pracownik biurowy	- 82,1%,
⇒ kucharz	- 78,4%,
⇒ pracownik administracyjny	- 78,0%,
⇒ kelner	- 77,9%,
⇒ pakowacz	- 77,0%,
⇒ technik żywienia i gospodarstwa domowego	- 73,9%,
⇒ ekonomista	- 73,3%.

1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy załącznik nr 3 pozwala na identyfikację bezrobotnych poprzednio pracujących według czasu pozostawania bez pracy w poszczególnych zawodach ujętych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności.

Zgodnie z wynikami, na koniec grudnia 2009 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w województwie mazowieckim zarejestrowanych było 52.728 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (nieprzerwanie od dnia ostatniej rejestracji), **w tym 48.991 osób posiadało wyuczony zawód.**

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według wielkich grup zawodów

Według wielkich grup zawodów, najwięcej bezrobotnych posiadających zawód pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy w następujących grupach:

- ⇒ robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 14.203 osoby tj. 29,0% (*rok wcześniej 14.228 osób, tj. 27,9%*),
- ⇒ pracownicy przy pracach prostych - 9.641 osób, tj. 19,7% (*rok wcześniej 10.254 osoby, tj. 20,1%*),
- ⇒ pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 7.541 osób, tj. 15,4% (*w poprzednim roku 8.639 osób, tj. 17,2%*),
- ⇒ technicy i inny średni personel – 6.154 osoby, tj. 12,6% (*w poprzednim roku 6.280 osób, tj. 12,3%*).

**Udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy
w liczbie bezrobotnych ogółem (według wielkich grup zawodów w grudniu 2009 r.)**

Grupa zawodowa	Bezrobotni zarejestrowani		
	ogółem	w tym poprzednio pracujący pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	
		w liczbach bezwzględnych	w % do ogółem
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE	224 480	52 728	23,5
Ogółem bezrobotni posiadający zawód, w tym:	180 391	48 991	27,2
0. Siły zbrojne	216	66	30,6
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 814	441	24,3
2. Specjaliści	19 165	2 969	15,5
3. Technicy i inny średni personel	29 451	6 154	20,9
4. Pracownicy biurowi	11 136	3 368	30,2
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	25 459	7 541	29,6
6. Rolnicy, ogrodnicy leśnicy i rybacy	4 515	1 356	30,0
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	50 644	14 203	28,0
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	11 483	3 252	28,3
9. Pracownicy przy pracach prostych	26 508	9 641	36,4
Bez zawodu	44 089	3 737	8,5

Najwyższy udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy posiadających konkretny zawód odnotowano w grupach: *pracownicy przy pracach prostych* – 36,4%, *siły zbrojne* - 30,6%, *pracownicy biurowi* – 30,2% oraz *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* – 30,0%. Na uwagę zasługuje fakt, że w grupach zawodowych wymagających wyższych kwalifikacji zawodowych, odsetek osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy jest niższy niż w pozostałych grupach, na przykład w grupie *specjaliści* udział wyniósł 15,5%.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według elementarnych grup zawodów

Analizując strukturę zawodową osób bezrobotnych wg grup elementarnych można zauważyć, że w 3 z występujących grup, wskaźnik długotrwałego bezrobocia wyniósł 1,0 (100% z danej grupy bezrobotnych stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy) i grupy te zajęły czołowe miejsce w rankingu.

Należy jednak zwrócić uwagę, że grupy: *pracownicy lombardów i kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybołóstwie* reprezentowane były przez jedną osobę, a w grupie *zakonnicy* zarejestrowane były 2 osoby bezrobotne, trudno więc określać je mianem zawodów generujących długotrwałe bezrobocie.

Biorąc pod uwagę elementarne grupy zawodów, w których liczba zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy wynosiła powyżej 500 osób do generujących długotrwałe bezrobocie można zaliczyć następujące grupy zawodów:

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
7443	Obuwnicy	1 759	906	0,5151
9162	Zamiatacze i pokrewni	2 456	1 252	0,5098
7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	2 643	1 108	0,4192
9152	Portierzy, woźni i pokrewni	1 420	590	0,4155
9132	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	4 510	1 849	0,4100
9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	6 270	2 160	0,3445
5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	15 080	5 029	0,3335
4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	5 073	1 605	0,3164
7121	Murarze i pokrewni	3 288	1 018	0,3096
7223	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali	2 263	700	0,3093
9141	Gospodarze budynków	4 119	1 254	0,3044
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	4 446	1 350	0,3036
7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3 416	1 015	0,2971
7222	Ślusarze i pokrewni	5 223	1 432	0,2742
4131	Magazynierzy i pokrewni	2 547	647	0,2540
7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2 563	617	0,2407
7233	Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	2 722	628	0,2307
3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	4 784	1 049	0,2193
5122	Kucharze	4 018	776	0,1931
2411	Ekonomiści	2 858	539	0,1886
3115	Technicy mechanicy	4 070	733	0,1801
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	4 502	743	0,1650

Najwyższe wskaźniki długookresowego bezrobocia wśród elementarnych grup zawodów licznie reprezentowanych przez bezrobotnych (powyżej 1.000 osób bezrobotnych w grupie zawodów) odnotowano głównie w grupach zawodów nie wymagających wysokich kwalifikacji.

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

W rankingu zawodów i specjalności, w których bezrobotni pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w zdecydowanej większości na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	4.922 osoby	(rok wcześniej 5.764 osoby),
⇒ pracownik biurowy	1.531 osób	(rok wcześniej 1.708 osób),
⇒ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	1.469 osób	(rok wcześniej 1.729 osób),
⇒ ślusarz	1.382 osoby	(rok wcześniej 1.364 osoby),
⇒ robotnik budowlany	1.350 osób	(rok wcześniej 1.196 osób),
⇒ robotnik placowy	1.246 osób	(rok wcześniej 1.355 osób),
⇒ sprzątaczką	1.210 osób	(rok wcześniej 1.383 osoby),
⇒ robotnik gospodarczy	1.199 osób	(rok wcześniej 1.269 osób),
⇒ szwaczka	1.080 osób	(rok wcześniej 1.192 osoby),
⇒ krawiec	1.006 osób	(rok wcześniej 1.090 osób),
⇒ murarz	1.005 osób	(rok wcześniej 969 osób),
⇒ asystent ekonomiczny	1.000 osób	(rok wcześniej 1.090 osób),
⇒ obuwnik przemysłowy	745 osób	(rok wcześniej 756 osób),
⇒ kucharz	673 osoby	(rok wcześniej 760 osób),
⇒ technik mechanik	645 osób	(rok wcześniej 627 osób),
⇒ magazynier	607 osób	(rok wcześniej 568 osób),
⇒ ekonomista	537 osób	(rok wcześniej 593 osoby).

Ponadto z grupy bezrobotnych *bez zawodu* – 3.737 osób poszukiwało pracy ponad 12 miesięcy, tj. 8,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych bez zawodu (w poprzednim roku 3.631 osób).

1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Analiza statystyki rynku pracy dotycząca bezrobotnych według Polskiej Działalności Gospodarczej w pewnym stopniu odzwierciedla skutki dokonujących się przemian gospodarczych.

Zgodnie z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) nie jest możliwe porównanie danych statystycznych do poprzednich lat.

Wśród bezrobotnych dominują osoby, które pracowały przed nabyciem statusu bezrobotnego. Na koniec 2009 r. populacja tych bezrobotnych liczyła 173.895 osób, tj. 77,5% ogółu bezrobotnych i była **większa** w porównaniu I półrocza 2009 roku o 19.271 osób (o 12,5%), natomiast w odniesieniu do poprzedniego roku o 38.481 osób (o 28,4%).

W analizowanym okresie najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe**. Z zakładów tych pochodziły 32.332 osoby, tj. 18,6% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących.

Drugą co do wielkości populację stanowili bezrobotni pracujący przed rejestracją w sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 21.613 osób, tj. 12,4%. Pracujący w sekcji **budownictwo** stanowili 8,3% (14.373 osoby) bezrobotnych poprzednio pracujących. Z kolei poprzednio pracujący w sekcji **pozostała działalność usługowa** stanowili 7,2% (12.580 osób).

Warto zaznaczyć, że 28,7% ogółu poprzednio pracujących (49.872 osoby) stanowili bezrobotni, którym nie można było zidentyfikować działalności.

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (102.796 osób, tj. 59,1%) pochodziła z sektora prywatnego.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

W grudniu 2009 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowanych było 52.728 osób poprzednio pracujące pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, o 2.486 osób (o 4,7%) więcej niż w I półroczu 2009 r. oraz o 1.942 osoby (o 3,6%) mniej niż rok wcześniej. Stanowili oni 30,3% ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności najliczniejszą grupę bezrobotnych w tej kategorii stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** 11.570 osób (21,9% ogółu poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy).

Z sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** pochodziło 7.155 osób (tj. 13,6%).

Należy również zwrócić uwagę, że dla 11.609 osób (22,0%) nie była zidentyfikowana działalność.

1.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

Od stycznia do końca grudnia 2009 r., w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowało się 326.948 bezrobotnych, w tym 246.186 osób posiadających wyuczony zawód.

Napływ do bezrobocia według dużych grup zawodów

Uwzględniając **grupy duże**, w klasyfikacji zawodów i specjalności najwięcej noworejestrujących się bezrobotnych, należało do następujących grup: **(72) robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń** – 11,7% ogółu rejestrujących się bezrobotnych posiadających zawód, **(24) pozostali specjaliści** - 8,9%, **(34) pracownicy pozostałych specjalności** - 7,8%, **(31) średni personel techniczny** - 7,6% oraz **modelki, sprzedawcy i demonstratorzy** - 7,5%.

Najmniej bezrobotnych napłynęło do grupy dużej **operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych** - 3 osoby oraz **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze** – 11 osób.

Napływ do bezrobocia według elementarnych grup zawodów

Analizując napływ bezrobotnych zaliczonych do **grup elementarnych** można zauważyć, że najwięcej bezrobotnych napłynęło do grupy:

✓ sprzedawcy i demonstratorzy	18.553 osoby	- 7,5%
<i>(noworejestrujących się bezrobotnych posiadających zawód),</i>		
✓ robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	7.594 osoby	- 3,3%,
✓ pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	7.317 osób	- 3,0%,
✓ mechanicy pojazdów samochodowych	7.253 osoby	- 3,1%,
✓ ślusarze i pokrewni	6.642 osoby	- 2,7%,
✓ pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	6.552 osoby	- 2,7%,
✓ technicy mechanicy	6.433 osoby	- 2,6%,
✓ kucharze	5.439 osób	- 2,2%,
✓ robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	5.147 osób	- 2,1%,
✓ gospodarze budynków	5.058 osób	- 2,1%,
✓ pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	5.027 osób	- 2,0%.

Napływ do bezrobocia według zawodów i specjalności

W 2009 r. najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się **(według sześciocyfrowych kodów zawodów) w zawodach i specjalnościach:**

➤ sprzedawca	-	18.046 osób	(7,3%),
➤ asystent ekonomiczny	-	6.424 osoby	(2,6%),
➤ ślusarz	-	6.361 osób	(2,6%),
➤ pracownik biurowy	-	6.169 osób	(2,5%),
➤ technik mechanik	-	5.917 osób	(2,4%),
➤ robotnik budowlany	-	5.147 osób	(2,1%),
➤ robotnik gospodarczy	-	4.899 osób	(2,0%),
➤ ekonomista	-	4.750 osób	(1,9%),
➤ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	-	4.348 osób	(1,8%).

Najwięcej **sprzedawców** zarejestrowano w miastach: Warszawa – 3.204 osoby (17,8% napływu bezrobotnych *sprzedawców* w województwie); Radom – 2.026 osób (11,2%) i Płock – 891 osób (4,9%) oraz w powiatach: radomskim – 1.206 osób (6,7%); wołomińskim – 685 osób (3,8%); ciechanowskim – 570 osób (3,2%) i plockim – 551 osób (3,1%).

Najwięcej **asystentów ekonomicznych** zarejestrowano w miastach: Warszawa – 1.093 osoby (17,0%) i Płock – 371 osób (5,8%) oraz w powiatach: wołomińskim – 449 osób (7,0%); plockim – 363 osoby (5,7%); ostrowskim – 275 osób (4,3%); wyszkowskim – 235 osób (3,7%); mińskim – 223 osoby (3,5%) i sochaczewskim – 212 osób (3,3%).

Najwięcej **ślusarzy** zarejestrowano w miastach: Warszawa – 753 osoby (11,8% napływu bezrobotnych ślusarzy), Radom – 393 osoby (6,2%) i Płock – 293 osoby (4,6%) oraz w powiatach: radomskim – 356 osób (5,6%), wołomińskim – 300 osób (4,7%) i płońskim – 219 osób (3,4%).

Napływ do bezrobocia osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Spśród 38.884 osób rejestrujących się w 2009 roku w urzędach pracy **w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**, zawód wyuczony posiadało 23.406 osób, najwięcej absolwentów zarejestrowano w zawodach:

⇒ ekonomista	-	1.044 osoby	(4,5%
<i>noworejestrujących się w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z wyuczonym zawodem),</i>			
⇒ sprzedawca	-	922 osoby	(3,9%),
⇒ asystent ekonomiczny	-	912 osób	(3,9%),
⇒ mechanik pojazdów samochodowych	-	765 osób	(3,3%),
⇒ technik mechanik	-	746 osób	(3,2%),
⇒ kucharz małej gastronomii	-	720 osób	(3,1%),
⇒ pedagog	-	630 osób	(2,7%),
⇒ technik żywienia i gospodarstwa domowego	-	599 osób	(2,6%),
⇒ specjalista administracji publicznej	-	550 osób	(2,4%),
⇒ fryzjer	-	458 osób	(2,0%),
⇒ handlowiec	-	405 osób	(1,7%).

2. ANALIZA OFERT PRACY

W 2009 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **92.431 ofert pracy**, o 34.207 ofert (o 27,0%) **mniej** niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, w tym:

- ✓ 46.930 ofert pracy subsydiowanej (o 2.173 oferty, tj. o 4,9% **więcej** niż w 2008 r.),
- ✓ 45.411 ofert pracy niesubsydiowanej (o 36.380 ofert, tj. o 44,5% **mniej** niż w 2008 r.)
- ✓ 26.917 ofert pracy z sektora publicznego (o 2.644 oferty, tj. o 8,9% **mniej** niż w 2008 r.),
- ✓ 10.948 ofert pracy sezonowej (o 5.092 oferty, tj. o 31,8% **mniej** niż w 2008 r.),
- ✓ 2.327 ofert pracy dla niepełnosprawnych (o 446 ofert, tj. o 23,7% **więcej** niż w 2008 r.).

Oferty pracy subsydiowanej stanowiły w województwie mazowieckim 50,8% ogółu zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy.

Większość ofert pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 65.424 oferty, tj. 70,9% ogółu zgłoszonych (*rok wcześniej 96.987 ofert, tj. 76,6%*).

W okresie styczeń - grudzień 2009 r. na Mazowszu napłynęło 326.948 bezrobotnych, pozyskano 92.341 ofert pracy, więc na 1 pozyskaną ofertę przypadało średnio powyżej 3 noworejestrujących się bezrobotnych (*w analogicznym okresie poprzedniego roku prawie 2 bezrobotnych*).

2.1. Napływ ofert pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o ofertach pracy według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

Według danych wykazanych w załączniku 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy”, a także w załączniku 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” w 2009 r. do powiatowych urzędów pracy wpłynęły 91.664 oferty pracy o 34.646 ofert (o 27,4%) **mniej** niż w poprzednim roku.

Najwięcej ofert pracy w 2009 r. zgłosiły zakłady pracy zajmujące się **handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 17.362 oferty (18,9% ogółu ofert pracy), następnie zakłady zaliczone do sekcji: **administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne**, z których wpłynęło – 16.659 ofert (18,2%), **przetwórstwo przemysłowe** – 9.602 oferty (10,5%), **budownictwo** – 7.309 osób (8,0%) oraz **działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca** – 6.168 osób (6,7%).

Zgodnie z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) nie jest możliwe porównanie danych statystycznych do poprzednich lat.

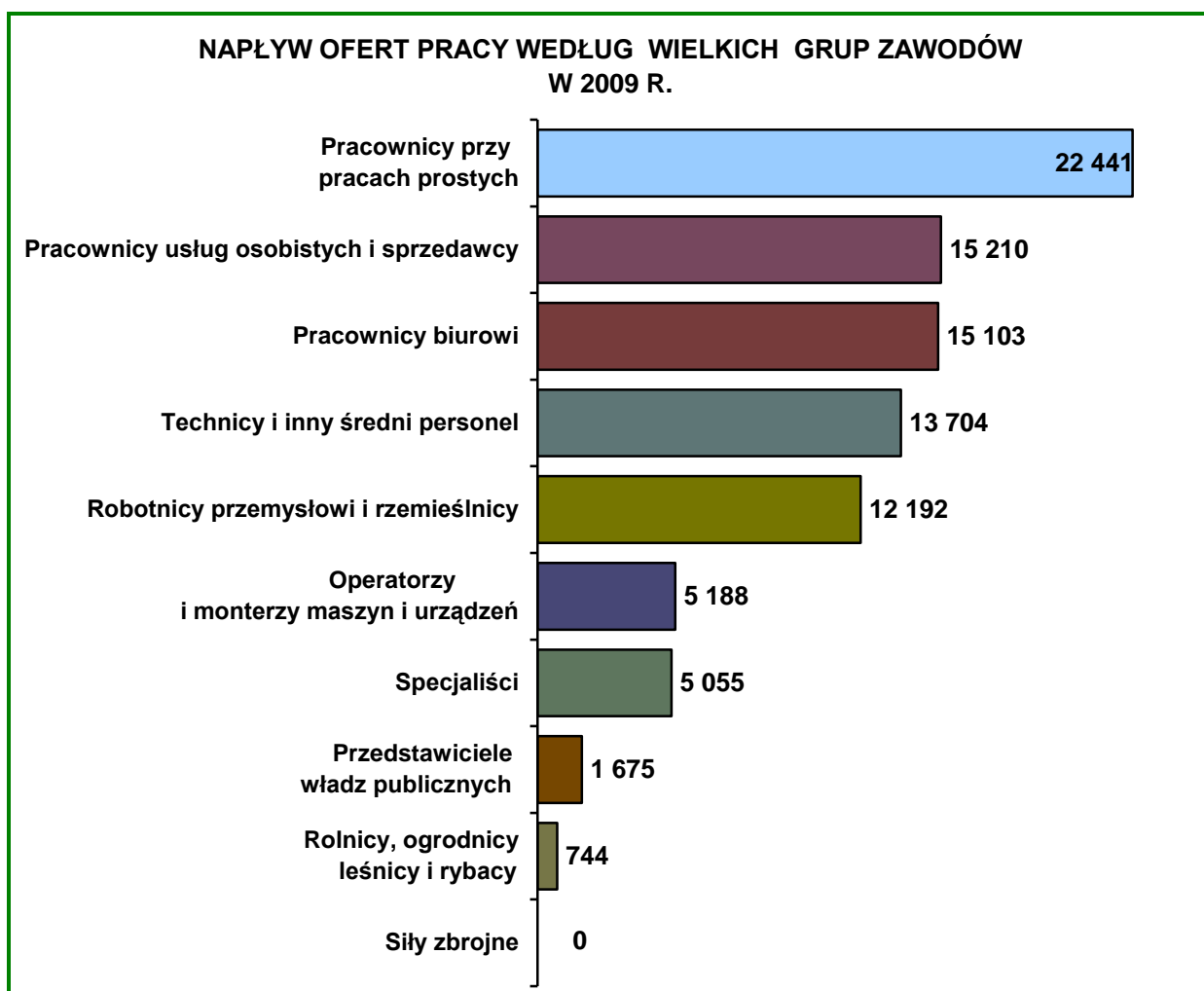
2.2. Napływ ofert pracy według zawodów

Napływ ofert pracy według wielkich grup zawodów

Spośród 91.664 ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy, **91.312 ofert pracy było przyporządkowanych, do konkretnego zawodu znajdującego się w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności**. W 2009 r., najwięcej ofert przeznaczonych było dla grupy zawodowej **pracownicy przy pracach prostych** – 22.441 ofert pracy (24,6% ogółu ofert zgłoszonych w 2009 r. mających odniesienie do zawodu).

Duża liczba ofert przeznaczona była dla grupy: **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy** – 15.210 osób (16,7%) **oraz pracownicy biurowi** – 15.103 osoby (16,5%).

Nie biorąc pod uwagę sił zbrojnych (gdzie nie pozyskano żadnej oferty pracy), najmniej zgłoszono ofert w grupie wielkiej **rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy** – 744 oferty (0,8%).

Napływ ofert pracy według zawodów i specjalności

Według sześciocyfrowych kodów zawodów, najwięcej ofert pracy skierowano do bezrobotnych i poszukujących pracy w zawodach:

⇒ robotnik gospodarczy	9.559 ofert	(w 2008 9.781 ofert),
⇒ pracownik biurowy	9.409 ofert	(w 2008 9.452 oferty),
⇒ sprzedawca	7.431 ofert	(w 2008 8.907 ofert),
⇒ pracownik administracyjny	3.680 ofert	(w 2008 4.042 oferty),
⇒ sprzątaczką	3.467 ofert	(w 2008 4.397 ofert),
⇒ robotnik budowlany	2.176 ofert	(w 2008 3.949 ofert),
⇒ magazynier	1.468 ofert	(w 2008 2.723 oferty),
⇒ kasjer handlowy	1.175 ofert	(w 2008 2.214 ofert),
⇒ przedstawiciel handlowy	1.112 ofert	(w 2008 978 ofert),
⇒ pracownik ochrony i mienia	1.096 ofert	(w 2008 2.490 ofert).
⇒ telemarketer	1.064 oferty	(w 2008 1.411 ofert),
⇒ kucharz	1.063 oferty	(w 2008 1.303 oferty),
⇒ kierowca samochodu ciężarowego	1.048 ofert	(w 2008 1.759 ofert).

2.3. Szansa uzyskania oferty pracy według zawodów

Chcąc w pełniejszy sposób przedstawić popyt i podaż konkretnych zawodów wyliczono **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach** :

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

W tym celu zestawiono średnią liczbę ofert pracy w danym zawodzie ze średnim poziomem rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, przy czym:

- - **średnią miesięczną liczbę ofert pracy w zawodzie k w I półroczu** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

- **średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu I półrocza danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach informuje w jakim zawodzie istnieje największa możliwość znalezienia wolnego miejsca pracy. Wskaźnik równy „1” oznacza, że na każdą zarejestrowaną osobę bezrobotną w danym zawodzie przypada w przybliżeniu oferta pracy. Wskaźnik osiągający wartość powyżej „1” oznacza nadwyżkę ofert nad bezrobotnymi, natomiast wskaźnik poniżej 1 informuje o braku wolnych miejsc pracy w danym zawodzie. Im niższy wskaźnik tym mniejsza szansa znalezienia pracy.

Szansa uzyskania oferty pracy według dużych grup zawodów

Dla grup dużych: **siły zbrojne; przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze** – wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy kształtował się na poziomie - 0,0000.

Najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie wśród pozostałych **grup dużych** odnotowano dla grup: **rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby** - 0,0003; **rolnicy** - 0,0056; **średni personel techniczny** - 0,0103; **robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni** – 0,0108; **średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia** – 0,0113.

Najwyższe wskaźniki szansy uzyskania oferty wg grup dużych wynosiły dla grupy: **robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni** – 0,3012; **pracownicy obsługi biurowej** - 0,1312; **pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach** - 0,1129; **nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy** – 0,1102; **kierownicy dużych i średnich organizacji** - 0,1074 oraz **pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów** – 0,1022.

Szansa uzyskania oferty pracy według elementarnych grup zawodów

Dla 46 grup elementarnych wskaźnik szansy uzyskania oferty był równy zero.

Biorąc pod uwagę grupy elementarne, najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano dla zawodów zaliczonych do następujących grup elementarnych:

⇒ (6411) rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0003,
⇒ (6131) form rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0004,
⇒ (3212) technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	0,0006,
⇒ (3214) dietetycy i żywieniowcy	0,0008,
⇒ (2442) filozofowie, historycy i politolodzy	0,0010,
⇒ (8275) operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców warzyw, nasion oleistych i pokrewni	0,0013,
⇒ (3115) technicy mechanicy	0,0014,
⇒ (2121) matematycy i pokrewni	0,0014,
⇒ (7321) formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni	0,0016,
⇒ (7322) formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła	0,0022,
⇒ (2242) położne	0,0023,
⇒ (3213) technicy technologii żywności	0,0024,
⇒ (8161) elektroenergetycy i pokrewni	0,0024.

Najwyższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano w grupach zawodów:

➤ (3474) aktorzy cyrkowi i pokrewni	4,6666;
➤ (5152) strażnicy w zakładach dla nieletnich	1,3333;
➤ (5144) praktykujący niekonwencjonalne metody terapii	1,2500;
➤ (5149) pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	0,7059;
➤ (3443) urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków	0,6795;
➤ (4113) operatorzy wprowadzania danych	0,6277.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,l}^k$):

$W_{n,l}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

3.1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według dużych grup zawodów

Biorąc pod uwagę ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w ujęciu dużych grup zawodów najbardziej korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych miały zawody z **grupy dużej robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni**, dla której wskaźnik deficytu wyniósł – **3,0000**; *pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach* – **1,1163** oraz *nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy* - **1,1071**.

Do zawodów zrównoważonych zaliczono tylko grupę *pracownicy obsługi biurowej* – **1,0655**.

Pozostałe grupy zawodów, wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) określały jako nadwyżkowe od **0,0037** dla grupy *rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby* do **0,7504** dla grupy *pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów*.

Wskaźniki dla grup dużych: *siły zbrojne* oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze* były równe zero, co oznacza że dla tych grup zawodów nie było ofert pracy.

3.2. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Wśród 381 grup elementarnych (według kodu czterocyfrowego) w województwie mazowieckim nie wystąpił maksymalny wskaźnik intensywności deficytu zawodu.

Spośród pozostałych grup elementarnych, do zawodów deficytowych można zaliczyć 35 grup zawodów. Najwyższe wskaźniki (poza wskaźnikami maksymalnymi) osiągnęły grupy zawodów:

- ⇒ (3474) aktorzy cyrkowi i pokrewni – **28,0000**;
- ⇒ (5144) praktykujący niekonwencjonalnie – **8,8000**;
- ⇒ (8223) operatorzy urządzeń do nakładania powłok – **6,1111**;
- ⇒ (5149) pracownicy usług osobistych gdzie indziej nie sklasyfikowani – **5,4545**;
- ⇒ (3443) urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków – **5,3333**;
- ⇒ (3442) urzędnicy do spraw podatków – **5,2000**.

Do zawodów zrównoważonych w województwie mazowieckim można zaliczyć 14 grup elementarnych, w tym najwyższe wskaźniki posiadały grupy:

- ✎ (2359) specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani – **1,0778**,
- ✎ (3481) pracownicy archiwów - **1,0588**,
- ✎ (9132) pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne - **1,0271**,
- ✎ (1223) kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie - **1,0233**,
- ✎ (4211) kasjerzy i sprzedawcy biletów - **1,0187**,
- ✎ (3461) pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej - **1,0017** (zarejestrowano 5 osób, a zgłoszono 5 ofert pracy),
- ✎ (9153) wybierający pieniądze z automatów, odczytujący liczniki i pokrewni - **1,0000**,
- ✎ (8277) operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa kawy, herbaty i ziarna kakaowego - **1,0000**,
- ✎ (8273) operatorzy maszyn i urządzeń przetwórstwa zbożowego i pokrewni – **1,0000**.

Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych w grupach elementarnych (poza 65 grupami, w których wskaźnik był równy zero, gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych) znajdują się:

- ⇒ (6411) rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby - **0,0037**,
- ⇒ (6131) rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej - **0,0040**,
- ⇒ (2442) filozofowie, historycy i politolodzy - **0,0047**,
- ⇒ (2121) matematycy i pokrewni – **0,0049**,
- ⇒ (3214) dietetycy i żywieniowcy - **0,0052**,
- ⇒ (3212) technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni - **0,0057**,
- ⇒ (3115) technicy mechanicy - **0,0093**,
- ⇒ (7321) formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni - **0,0141**,
- ⇒ (2443) filolodzy i tłumacze - **0,0164**,
- ⇒ (8275) operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni - **0,0186**,
- ⇒ (8161) elektroenergetycy i pokrewni - **0,0192**,
- ⇒ (3213) technicy technologii żywności - **0,0195**.

3.3. Zawody deficytowe i nadwyżkowe według zawodów i specjalności

Analizując zawody (posiadające kody sześciocyfrowe), na które występuje na mazowieckim rynku pracy największe zapotrzebowanie, wskaźnik **intensywności deficytu był maksymalny (MAX wyliczony w systemie SYRIUSZ) dla 45 zawodów**, co znaczy że pracodawcy zgłosili do urzędów pracy oferty dla bezrobotnych w tych zawodach, natomiast nie zarejestrowano bezrobotnych. Jednak liczba ofert pracy dotycząca tych zawodów była niewielka.

Do tak zwanych zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) był wyższy od 1,1 można zaliczyć 193 zawodów i specjalności.

Najwyższe wskaźniki deficytu odnotowano dla zawodów:

- ⇒ (916290) pozostali zamiataacze i pokrewni – 154,0000,
- ⇒ (512290) pozostali kucharze - 79,9091,
- ⇒ (714390) pozostali robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni – 32,3333,
- ⇒ (822306) operator urządzeń do przygotowania powierzchni do nakładania powłok - 30,0000,
- ⇒ (341590) pozostali agenci do spraw sprzedaży (handlowcy) – 25,1282,
- ⇒ (713290) pozostali murarze i pokrewni – 18,5000,
- ⇒ (832301) kierowca ciągnika siodłowego – 18,4348,
- ⇒ (712290) pozostali betoniarze – 16,6667,
- ⇒ (345302) funkcjonariusz służby penitencjarnej – 16,0000,
- ⇒ (342101) makler giełd towarowych – 15,0000,
- ⇒ (121290) pozostali zastępcy dyrektorów generalnych i prezesów – 14,4444,
- ⇒ (741106) jelciarz – 12,0000,
- ⇒ (933190) pozostali robotnicy pomocniczy transportu i tragarze – 11,6667,
- ⇒ (712590) pozostali robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni – 10,4211.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w 2009 r. według wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu ^{*)}
1	"822306"	Operator urządzeń do przygotowania powierzchni do nakładania powłok	30,0000
2	"832301"	Kierowca ciągnika siodłowego	18,4348
3	"345302"	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	16,0000
4	"342101"	Makler giełd towarowych	15,0000
5	"741106"	Jelciarz	12,0000
6	"341101"	Dealer aktywów finansowych	8,0000
7	"915108"	Kolporter	8,0000
8	"419104"	Pracownik kancelaryjny	7,6000
9	"235912"	Lektor języka angielskiego	7,3750
10	"233112"	Nauczyciel techniki w szkole podstawowej	7,0000
11	"341504"	Telemarketer	6,2959
12	"346101"	Asystent osoby niepełnosprawnej	6,1905
13	"741102"	Przetwórca ryb	5,8824
14	"347504"	Instruktor rekreacji ruchowej	5,6400
15	"344301"	Urzędnik ubezpieczeń społecznych	5,5000
16	"315201"	Diagnosta samochodowy	5,4286
17	"235910"	Wykładowca na kursach [edukator, trener]	5,1818
18	"223133"	Lekarz – medycyna ratunkowa	5,0000
19	"313110"	Montażysta obrazu	5,0000
20	"344203"	Urzędnik podatkowy	5,0000
21	"347503"	Instruktor odnowy biologicznej	5,0000
22	"348102"	Asystent archiwalny [zawód szkolny: Technik archiwista]	5,0000
23	"421501"	Bukmacher	5,0000
24	"822304"	Operator urządzeń do natryskowego nakładania powłok	5,0000
25	"827301"	Operator urządzeń do produkcji pasz	5,0000
26	"713403"	Monter izolacji przemysłowych	4,5294
27	"342902"	Agent usług artystycznych	4,3333
28	"245401"	Choreograf	4,0000
29	"419102"	Pracownik do spraw ewidencji ludności	4,0000
30	"514401"	Bioenergoterapeuta	4,0000
31	"515202"	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	4,0000
32	"825306"	Operator maszyn do produkcji sznurka i tulei	4,0000

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Według wskaźników intensywności deficytu, wyliczonych w systemie SYRIUSZ, do zawodów deficytowych zaliczone są, między innymi, zawody charakteryzujące się niskim napływem zarówno osób bezrobotnych, jak i ofert pracy, trudno więc jest nazwać je zawodami deficytowymi.

W związku z powyższym, przy określaniu zawodów wskazujących na deficyt w województwie mazowieckim, niezbędne było wprowadzenie dodatkowych założeń (kryteriów):

1. Liczba zgłoszonych ofert w zawodzie (100 i powyżej).
2. Korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu powyżej 1,4).
3. Korzystne relacje pomiędzy napływem ofert pracy, a liczbą bezrobotnych na koniec okresu sprawozdawczego.

**Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim
w 2009 roku po uwzględnieniu dodatkowych założeń**

kod zawodu	nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych w 2009 r.	Liczba bezrobotnych w końcu grudnia 2009 r.	Oferty pracy zgłoszone w 2009 r.	Wskaźnik intensywności deficytu^{*)}
999999	Bezrobotni posiadający zawód	246 186	180 391	91 312	0,3709
832301	Kierowca ciągnika siodłowego	23	19	424	18,4348
419104	Pracownik kancelaryjny	20	13	152	7,6000
341504	Telemarketer	169	90	1064	6,2959
346101	Asystent osoby niepełnosprawnej*	21	12	130	6,1905
741102	Przetwórcza ryb	17	11	100	5,8824
347504	Instruktor rekreacji ruchowej	25	12	141	5,6400
411301	Operator wprowadzania danych	46	24	177	3,8478
343107	Sekretarz sądowy	30	26	115	3,8333
121103	Prezes	80	73	246	3,0750
713803	Monter rurociągów przemysłowych	66	46	200	3,0303
515908	Strażnik miejski	46	29	119	2,5870
343102	Sekretarka medyczna	43	49	111	2,5814
348202	Bibliotekarz*	108	80	274	2,5370
131401	Kierownik małego przedsiębiorstwa w handlu hurtowym i detalicznym	162	147	367	2,2654
341201	Agent ubezpieczeniowy	104	95	219	2,1058
122401	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	101	74	211	2,0891
341102	Doradca inwestycyjny	66	43	134	2,0303
914103	Robotnik gospodarczy	4899	3969	9559	1,9512
243101	Archiwista	122	75	228	1,8689
343101	Pracownik administracyjny* (zawód szkolny: Technik administracji)	1973	1378	3680	1,8652
832201	Kierowca autobusu	367	206	639	1,7411
712901	Konserwator budynków	142	114	241	1,6972
913203	Pokojowa (w hotelu)	180	152	299	1,6611
233201	Nauczyciel przedszkola	279	173	457	1,6380
422202	Rejestratorka medyczna	131	112	211	1,6107
513102	Opiekunka dziecięca*	281	257	443	1,5765
412104	Fakturzysta	100	59	153	1,5300
419101	Pracownik biurowy* (Zawód szkolny: Technik prac biurowych)	6169	4809	9409	1,5252

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Pozostałe 1.495 zawodów i specjalności występujące na mazowieckim rynku pracy to zawody nadwyżkowe. Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych (poza 620 zawodami, w których wskaźnik był równy zero, gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych) znajdują się:

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

**Zawody nadwyżkowe w województwie mazowieckim w 2009 r.
według wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego w systemie SYRIUSZ**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"341404"	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	0,0014
2	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0023
3	"321208"	Technik rolnik	0,0027
4	"341903"	Organizator agrobiznesu [zawód szkolny: Technik agrobiznesu]	0,0030
5	"641101"	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0037
6	"214917"	Inżynier transportu [logistyk]	0,0039
7	"311913"	Technik technologii odzieży	0,0040
8	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	0,0040
9	"244202"	Historyk	0,0044
10	"311911"	Technik technologii drewna	0,0058
11	"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0064
12	"321206"	Technik ogrodnik	0,0067
13	"214210"	Inżynier inżynierii środowiska - oczyszczanie miast i gospodarka odpadami	0,0070
14	"321310"	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0079
15	"732202"	Hutnik - dmuchacz szkła	0,0082
16	"311502"	Technik mechanik	0,0083
17	"321205"	Technik leśnik	0,0083
18	"611103"	Rolnik upraw mieszanych	0,0089
19	"721204"	Zgrzewacz	0,0096
20	"222107"	Inżynier zootechniki	0,0103
21	"321301"	Technik technologii żywności – cukrownictwo	0,0116
22	"321308"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mięsne	0,0116
23	"725110"	Monter elektronik - urządzenia radiowo-telewizyjne	0,0117
24	"311209"	Technik ochrony środowiska	0,0119
25	"723302"	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,0119
26	"723310"	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0127
27	"247902"	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0132
28	"321202"	Technik architektury krajobrazu	0,0136
29	"828304"	Monter sprzętu radiowego i telewizyjnego	0,0137
30	"244402"	Psycholog kliniczny	0,0139

PODSUMOWANIE

Spośród 224.480 bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2009 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego 173.895 osób (77,5% ogółu bezrobotnych) poprzednio pracujących, a zawód wyuczony posiadało 180.391 osób (80,4% ogółu bezrobotnych).

Zdecydowana większość bezrobotnych, to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia - w większości reprezentujący zawody wymagające kwalifikacji na poziomie zasadniczym zawodowym bądź niższym. Na koniec grudnia 2009 r. wykształcenie niższe od średniego w województwie mazowieckim posiadały 125.544 osoby (55,9% zarejestrowanych bezrobotnych).

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: sprzedawca, ślusarz, pracownik biurowy, robotnik budowlany, asystent ekonomiczny, robotnik gospodarczy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, technik mechanik, krawiec, murarz.

W rankingu zawodów generujących długotrwałe bezrobocie prowadzą zwykle te same zawody co w rankingu bezrobotnych np. sprzedawca, pracownik biurowy, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, ślusarz, robotnik budowlany, robotnik placowy, sprzątaczką, robotnik gospodarczy, szwaczka, krawiec, murarz, asystent ekonomiczny.

Wśród zawodów generujących bezrobocie do najbardziej sfeminizowanych należą: szwaczka, krawiec, sprzątaczką, fryzjer, obuwnik przemysłowy, sprzedawca, asystent ekonomiczny, pracownik biurowy, kucharz, pracownik administracyjny.

Najwięcej ofert pracy w województwie zgłosiły w 2009 r. zakłady zaliczone do sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 18,9% ogółu ofert zgłoszonych 2009 r. oraz administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 18,2%.

Oferty pracy wpływające do urzędów pracy przeznaczone były dla robotników gospodarczych, pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników administracyjnych, sprzątarek, robotników budowlanych, czyli dla zawodów, które nie wymagają zbyt wysokich kwalifikacji.

W niektórych przypadkach duża liczba ofert jest wynikiem aktywizacji bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podejmowanego stażu czy przygotowania zawodowego w tych zawodach. Znaczna liczba ofert na prace proste wynika z organizowanych przez gminy prac społecznie - użytecznych.

Prace subsydiowane często nie powodują stałego zatrudnienia i liczba tych ofert może nieco „zaciemniać” obraz lokalnego rynku pracy.

Do zawodów deficytowych w powiatowych urzędach pracy wskaźniki deficytu najczęściej kwalifikują robotników gospodarczych oraz pracowników administracyjnych.

Zdecydowana większość zawodów, w których rejestrują się bezrobotni to zawody nadwyżkowe, w których występuje nadmiar pracowników.

Obserwacja struktury ofert zgłaszanych do urzędów pracy wydaje się jednak niewystarczająca. Nie wszystkie oferty pracy występujące na lokalnym rynku trafiają do ewidencji urzędu. Pracodawcy często decydują się na rekrutację pracowników we własnym zakresie np. za pośrednictwem specjalistycznych firm zajmujących się doradztwem personalnym lub pośrednictwem pracy, bądź też zamieszczają oferty w lokalnej prasie czy Internecie.

Na rynku pracy występują także zawody, których przedstawiciele rzadko rejestrują się w urzędach pracy, a poszukują zatrudnienia na własną rękę, są to zwykle osoby posiadające wykształcenie lub specjalizację, na które istnieje duży popyt na lokalnym rynku pracy.

Na podstawie danych statystycznych z załącznika 3 do sprawozdania MPiPS-01 można stwierdzić, że istnieje nadwyżka podaży siły roboczej prawie we wszystkich zawodach bezrobocia rejestrowanego, nawet w tych gdzie napływ ofert pracy 2009 r. przewyższał napływ bezrobotnych.

Jednym z problemów występujących na rynku pracy jest brak kwalifikacji pracowników, niedopasowanie do nowych technologii, brak kompetencji i trudności w dostosowywaniu się do zmian systemu produkcyjnego. Część bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane i nie odpowiadające nowoczesnym standardom pracy, coraz trudniej jest znaleźć bezrobotnych spełniających wymagania zawodowe pracodawców. Coraz częściej występują więc problemy z doбором kandydatów i realizacją ofert.

Zaproponowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki wymagają bardzo ostrożnej interpretacji. Analizując je, trudno jednoznacznie stwierdzić, które z zawodów są naprawdę deficytowe. Zastosowane mierniki nie zawsze przedstawiają rzeczywisty stan zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rynku pracy.

Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłosili wolne miejsca pracy, a nie zarejestrowały się w danym okresie osoby bezrobotne, wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w takiej grupie bądź zawodzie zostaje określony jako maksymalny.

Na przykład w skali województwa mazowieckiego wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) **MAX (maksymalny)** dotyczy 45 zawodów.

Na podstawie jednostkowych ofert jakie wpływających do urzędów pracy trudno jednoznacznie określić, że są to zawody deficytowe i jakie będzie na nie zapotrzebowanie w przyszłości.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w systemie SYRIUSZ wskaźnikach nie odzwierciedla rzeczywistych problemów rynku pracy i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Być może należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów w oparciu o elementarne grupy zawodów, co w założeniu wyeliminuje zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczy liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX, i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych, wskazując na grupy zawodów deficytowych.